

POSITION PAPER | APRIL 2021

Maak hbo-onderwijs breder toegankelijk voor mensen die aan het werk zijn

Vereniging Hogescholen

Beroepen veranderen in hoog tempo en daarmee verandert ook de arbeidsmarkt. De coronacrisis versnelt dat proces nog eens. Het is daarom van groot belang dat professionals de kans krijgen op om- en bijscholing en daarbij zelf hun opleiding in kunnen richten qua doel en tempo. Daarvoor is een doorbraak nodig op het gebied van een leven lang ontwikkelen. Het flexibiliseren van diplomagericht hbo-onderwijs kan een nieuwe impuls geven aan een leven lang ontwikkelen en daarmee aan de toegankelijkheid en betaalbaarheid van het hoger onderwijs. Daarom pleit de Vereniging Hogescholen voor een persoonlijke leerrekening voor professionals, modulair hbo-onderwijs op basis van het wettelijk collegegeld en een digitale diploma-omgeving voor iedereen.

Persoonlijke leerrekening

Iedere werkende Nederlander vanaf 27 jaar moet het basisrecht van één week scholing per jaar krijgen. Dat is de kern van het plan 'Een leven lang ontwikkelen voor iedereen' van de MBO Raad, Vereniging Hogescholen en Vereniging van Universiteiten (VSNU). Er bestaat momenteel geen publieke financiering voor om- of bijscholing. Dit is een gemiste kans, omdat de inhoud en beschikbaarheid van werk voortdurend veranderen. Daarom wil de Vereniging Hogescholen een persoonlijke leerrekening voor om- of bijscholing. Voor deze persoonlijke leerrekening is een basisfinanciering vanuit de overheid nodig, aangevuld met budget uit bijvoorbeeld arbeidsmarktfondsen, stimuleringsgelden of cao's. Boven op de voordelen voor individuele werkenden en werkgevers, biedt de persoonlijke leerrekening de overheid de kans dit instrument te gebruiken om professionals te motiveren zich om te scholen naar een baan in tekortsectoren door daar extra leerrechten voor beschikbaar te stellen.

Modulair onderwijs

Onderwijs is een belangrijke schakel naar meer gelijke kansen voor iedere Nederlander. Het recht om met financiële ondersteuning van de overheid hogerop te kunnen komen is een belangrijke emancipatie-motor in onze samenleving. Nu is dat recht nog beperkt tot de inschrijving voor hele opleidingen. Professionals kunnen aan een hogeschool geen onderdelen van een hbo-opleiding volgen tegen een bekostigd tarief. Dit kan alleen als hij of zij de intentie heeft een volledige opleiding in een reeks van hele studie jaren af te ronden. Studenten betalen dan het jaarlijks collegegeld en bij afstuderen wordt een diploma uitgereikt op papier dat wordt beheerd door de instelling.

De Vereniging Hogescholen wil dat werkenden die zich willen scholen ook losse onderdelen van hbo-opleidingen in modules kunnen volgen tegen een wettelijk tarief dat per module wordt betaald. Voorwaarde is dat de module deel uitmaakt van een geaccrediteerde hbo-opleiding en de mogelijkheid bestaat om door stapeling van modules het diploma te halen. Als je je als student verplicht tot een hele opleiding kost een jaar onderwijs (60 studiepunten) je € 2.000 collegegeld en betaalt de overheid de rest. Als je datzelfde onderwijs per module wilt volgen betaal je € 8.000. Met flexibel modulair onderwijs willen hogescholen het mogelijk maken voor professionals om hun studietempo aan te passen aan hun persoonlijke behoefte en omstandigheden, zonder dat het ongewenste financiële consequenties heeft.

Digitale diploma-omgeving

Leren doe je een leven lang bij veel verschillende instellingen en in wisselende vormen (opleidingen, modules, cursussen, *training on the job*). Het is van belang dat iedereen zelf zijn eigen portfolio aan gevalideerde leerresultaten digitaal kan beheren en delen. Daarom werken hogescholen, met de universiteiten, DUO en OCW, aan EduMij, een persoonlijke digitale omgeving waar mensen zelf hun eigen certificaten en diploma's beheren, en in de toekomst ook hun persoonlijke leerrekening. Ook andere ontwikkelingen sluiten aan op de ontwikkeling van een digitale omgeving als EduMij, zoals EduID (een digitale identiteit), badges en micro-credentials (gevalideerde en beveiligde online certificaten voor behaalde leerresultaten). Al deze ontwikkelingen vragen om meer samenwerking en standaardisatie, zowel binnen sectoren als in de onderwijsketen.

Wat is nodig?

De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging en daarom is het belangrijk om een leven lang ontwikkelen voor werkenden mogelijk te maken. Daarvoor zijn drie vervolgstappen nodig:

- 1 Er moet een persoonlijke leerrekening komen voor elke volwassen Nederlander. Belangrijk hierbij is dat de overheid voor een basisfinanciering van die persoonlijke leerrekening zorgt en dat er mogelijkheden zijn voor aanvullende financiering.
- 2 In het kader van een leven lang ontwikkelen moeten werkenden hun budget voor om- en bijscholing in kunnen zetten voor volledige hbo-opleidingen of modules daarvan. Zij zouden daarvoor het wettelijk collegegeld moeten betalen.
- 3 Er moet een digitale omgeving worden ontwikkeld waarin iedereen een leven lang veilig de eigen diploma's, certificaten én leerrekening kan beheren. Hogescholen en universiteiten werken al samen met DUO en OCW aan EduMij. Andere onderwijs-aanbieders, studentenorganisaties en sociale partners kunnen hierbij aansluiten.

Bronnen:

- [Een Leven lang ontwikkelen voor iedereen](#), MBO Raad, VH, VSNU (2020)
- [Kosten en baten van het toekennen van leerrechten aan de Nederlandse beroepsbevolking](#), SEO Economisch Onderzoek (2020)